

Rek-Tór

Í vikuskiftinum lut-tóku feroyskar fyrirtøkur á solustevnu í Reykjavík **Síða 8-9**

Nú koma sterku menninir

Regin Vágadal var sera heppin í lutakastinum til Atlantic Giant kappingina, sum skal verða komandi vikuskiftið **Síða 22-24**

Flogbóltsvitjan úr Danmark

Um vikuskiftið fær manslandslíðið í flogbóltsvitjan av danska flogbóltsliðnum Skt. Jørgens, sum m.a. Klæmint Isaksen hevur leikt við **Síða 22-24**

Elsa Funding, fyrsti kvinnuligi prestur í Føroyum:

- Stúri ikki fyri at fara til verka aftur

Bæði sum kvinna og sum prestur, kennir Elsa Funding seg illa viðfarna av rákinum, ið fer fram innan kirkju okkara í dag. Hon heldur, at hetta ógvusliga høgravenda rákið er komið til Føroya við teimum ungu prestunum, ið hava verið knýttir at Dansk Bibel Institut. Og hon undrast eisini stórliga yvir, at tað skal bera til hjá fólki, ið umboða hesa fundamentalistisku hblíuppfatan at standa teologiskt embætisprógv við lærda háskúlan.

Síða 7

Elsa Funding stúrir ikki fyri at fara undir aftur prestastarv, hóast hon er kvinnuligur prestur og stóru partur av stríðnum innan kirkjuna snýr seg um kvinnuligar prestar

Lønarhækkan uppá 11 prosent

Føroya Arbeðarafelag og Havnar Arbeðskvinnufelag skrivaðu í gjáramorgunin undir nýggjan tvey ára sáttmála við Føroya Arbeðsgevarafelag, sum eftir teirra útrokningum í alt gevur teimum umleið 11 prosent meira í lønarposan **Síða 3**

Nyrup fagnar avtalu

Danski forsætisráðharrin, Poul Nyrup Rasmussen, er sera væl nøgdur við, at tað eydnaðist at fáa eina avtalu við bretar í marknastríðnum

Danski forsætisráðharrin sigur í brævi til Anfinn Kallsberg, lögmann, seg vera sera væl nøgðan við úrslitið av marknatretuni

- Det glæder mig overordentlig meget, at det ved fælles indsats gennem for-

handlinger, er lykkedes at nå et resultat, vi kan være tilfredse med. Og jeg ved, at landsstyrets og ikke mindst din indsats har bidraget til, at der nu er fundet en løsning.

Forsætisráðharrin sigur, at Fólkatíngið fer at góðkenna

avtaluna við bretar áðrenn tíngið fer í summarfrí

Forsætisráðharrin er fegin um, at tað eydnaðist at fáa avtaluna við bretar uppá pláss við samráðingum

Einar ríkari Føroyar

Oddagrein

I dag umrøður Føroya Løgting eitt stórt og tydningsmikil mál, nevniliga eina avtalu millum Føroyar og Bretland um landgrunnsmark og fiskimark millum londini bæði. Hetta er eitt mál, sum hevur staðið oloyst í meira enn 20 ár. Loksins tykist vera komið á mál. Við samráðingum millum partarnar hevur tað nú eydnast at røkka eini semju, sum baðir partar kunna liva nú. Nú er so bert eftir at fáa avtaluna samtykta í lögtinginum, danska fólkatinginum og tí bretska parlamentinum.

NU vilja samráðingar millum tvey lond um so alvarsligt og stórt mál sum ásetan av einum framtíðar marki altíð vera truplar - ein spurningur um rætt, um taktikk, um dognaskap, um vitan, um diplomati osv. Tað er ein spurningur um at mykja eina stóðu, ein spurningur um at krevja og geva. Tað er greitt, at í slíkari stóðu vil mangan standa í botni. Tá er tað aftur upp til leiðararnar í slíkum samráðingum at brúka sitt sunna vit og skil. Og at hava eitt gott politiskt bakland.

TAD er greitt, at vit eru teir minni mentu í hesum leiki, tí Bretland telist millum heimsveldini. Tað skuldi givið onkrum ta fatan, at so mátti tað jú enda við, at vit gjordust taparar. Men so nýtist ikki at vera í slíkum samráðingum. Tá tað er ikki stóddin, sum telur men dognasemi og tey røttu argumentini. Og eftir øllum at døma - vónandi eru vit ikki ov naivir her, tað vil bara tíðin vísa - so hava vit átt umrøddu eginleikar. Hyggja vit eftir útgangsstøðinum, har bretar kravdu stóran part av føroyska landgrunninum, meðan vit vildu hava eina miðlinjuloytn, so má sigast, at úrlitið kom at vera í tráð við okkara útspæl. At vit so hava fingið minni burtur úr í tí stóru grasonuni fyri sunnan er tað kompromi, sum vit hava verið noyðd at gera fyri at fáa bretar at taka undir við miðlinjuprinsippinum - eitt prinsipp, sum í tí sambandi eisini má siggjast í ljósinum av teirra egnu utlegging av miðlinjuni.

VIT kunnu bert siga, at Føroyar við hesi avtaluni eru vørnar nógvr ríkari. Bert fá á eftir, at vit í samráðingum við danir fingi rættin til undirgrundina, fáa vit nú eisini rættin til eina undirgrund, sum gongur langt út um føroyska landgrunnin. Hesi bæði - yvirtøkan av ráevnum og nú eitt miðlinjumark við Bretland, har nærum helvtin av Hvítu sonuni fellur í okkara lut, hava gjørt Føroyar ríkari, ja kanska nógvr ríkari, enn vit í dag duga at ímynda okkum. Nú skal ein sjálvandi vera varin við at gera ríkidømi upp bara í pengum og virðum. Tí ríkidømi er so nógvr annað eisini. Men nú tosað verður um at kunna fjóltátt okkara vinnulív og harvið fáa eitt lívsgrundarlag, sum stendur á fleiri beinum enn bert fiskivinnu, er fyrst undirgrúndaravtalan við danir og nú marknaavtalan við bretar. Tveir tyðandi lunnar undir framtíðar føroyska samfelagnum, nu farið verður inn í eina nýggja öld. Latið okkum siggja hetta positivt og latið okkum brúka hetta positivt, men í tí liggur eisini, at vit alla tíðina eiga at vera vitandi um teir vandar, sum kunnu fylgja hesum utviklingi. Einku er bara svart ella hvítt. Tí mugu vit hava eyguni opin og siggja allar nýansumar. Men Føroyar eru vørnar ríkari - tað kemst ikki uttan um. Spurningurin er at duga at umsita og brúka hetta ríkidømi, hesar nýggju møguleikar rætt. Ein kann siga, at rætt varð sett út í kortið av taverandi lögmanni Atla Dam á sinni, nevniliga fyrst at fáa undirgrundina uppá pláss, síðani markið og eftir tað gera avtalar við althjóða oljufeløg um leiting eftir olju.

Sosialurin

Viðmerking:

Sambandsflokkurin vil endurskoða viðurskiftini millum Føroyar og Danmark

– Okkara flokkur arbeidir nú miðvíst við einum nýskipanaruppskotið. Endamálið er at leggja stóði undir eina nýggja skipan í Ríkisfelagsskapinum, sigur Edmund Joensen, formaður Sambandsflokksins, í eini viðmerking eftir at Sambandsflokkurin hevur havt landsfund og landsnevndarfund

Fleiri hava spurt, hvortjar ætlanir vit í Sambandsflokkinum hava fyri Ríkisfelagsskapinum, og tað er væl skiljandi, at hesi fólk standa spyrjandi, nú samgongan hevur lagt upp til, at Føroyar skulu taka seg úr hesum felagsskapi og í staðin taka fullveldi.

Stutta svárið frá okkum er, at Sambandsflokkurin fer ikki at finna seg í, at sterkir kreftir í dag vilja forkoma teimum fyrirumunum, vit í dag hava í Ríkisfelagsskapinum. Vit standa saman og gera vart við okkara sjónarmið. Vit skylda øllum borgarum í okkara landi at seta sunnu og itokiliga sambandsflokksarmóðni upp móti romantisku dreynum um løysing og fullveldi.

Í sambandsflokkinum leggja vit stóran álvara í spurningin um viðurskiftini í ríkinum, og eftir at Sambandsflokkurin hevur hildið landsfund og landsnevndarfund ber til at svara fólkum meira nágreiniliga

Nýskipan av viðurskiftinum

Greitt er, at Sambandsflokkurin fer ikki at gykja føroyskum veljarum nakað sum helst í fögur vendingum og forkromaðum fullveldisætlanum ella sjálfstýrslógum.

Tað liggur ikki til okkara í Sambandsflokkinum at fara upp at garta, ta trupulleikar stinga seg upp. Nei, vit vilja heldur kunna, hvortjar trupulleikar eru í viðurskiftinum millum Føroyar og Danmark. Tá tað er gjørt, skjóta vit upp, hvussu teir kunnu løysast.

Ein arbeidshjúk hjá Sambandsflokkinum hevur arbeitt við spurninginum um viðurskiftini við Danmark, og hann er kominn við uppskoti til nýskipan av viðurskiftinum.

Í ríkisfelagsskapinum - undir dansku grundlogin

Okkara uppskot til nýskipan av viðurskiftinum millum Føroyar og Danmark fer at leggja upp til broytingar.

Men okkara fyrsta treyt er, at ríkisfelagsskapurin verður varðveittur. Føroyar skulu eisini framvegis hava felags grundløg og kongshús við Danmark. Og okkara mál skal framvegis vera, at Føroyar gerast sjálfbjargnar.

Vit eiga at staðfesta, at Føroyar eru ein sjálfstýrandi tjóð í danska ríkinum og ikki bara eitt sjálfstýrandi fólkasamfélag, sum tað í dag eitur í Heimastýrslógum.

A verju- og uttanríkispolitiska okkum eiga vit at fáa í lag eina greiða skipan

millum Føroyar og Danmark. Danskir myndugleikar skulu framvegis fornliga umsita hesi málini, men í Føroyum eiga vit at tryggja okkum, at ríkisgjørnin í Keypmannahavn onga avgerð tekur í málinum, sum viðvíkja okkum, uttan at avgerðin framanundan er godkendt í Føroyum.

Ein meginregla má vera, at øll mál - uttan verju- og uttanríkis- og rettskipan - kunnu yvirtakast sambært avtaladum treytum. Yvirtøkur kunnu fara fram, tað loyngið ella fólkatingið vilja tað.

Rettarskipanin skal í hovudsheitum varðveitt óbroytt.

Tá tað snýr seg um føroysk figgjardvíðurskifti og bankaskipanina, eigur landsstýrið at fáa sama innlit, sum danska stjórnin fær frá figgjareitirhúð og tjóðbanka.

Í gjalddoyravíðurskiftum eiga vit at fylgja donum, og vit skulu taka evruna sum gjalddoyra, um Danmark ger tað.

Nýskipanaruppskot er ávegis

Víðurskiftini, ið eru nevnd her, eru partur av nýskipanaruppskotinum hjá Sambandsflokkuni.

Samgongu flokkarnir koma at landi við trúðaðu

hytbókini í summar. Sambandsflokkurin fer ikki at sita hendur í lavn, meðan hinir borðreiða við hogtflugandi hugsanum og romantiskum dreynum um fullveldi.

Flokkurin arbeidir við einum nýskipanaruppskoti, og fer seinni at koma við einum tillæti um, hvussu hetta skal fremjast í verki.

Akkurat hvussu nýggja skipanin millum Føroyar og Danmark loyfðiligá skal skrúvast saman, hevur minni tydnin í løtuni. Vit eiga ikki at heingja okkum í, hvussu barnið skal eita.

Í staðin skulu vit halda fast um, hvortjar broytingar og betranir vit vilja hava, og síðani fremja tær.

Edmund Joensen
formaður
Sambandsflokksins

Rennibreytin

Sum vambasiðvur vestmenn-ingur verið tað langt frá mær at gera meg klokkan um trott, men hinvegin er tað ein sonn frøi at siggja, hvussu væl mong ung eru fyri av teirri ítrótt, tey taka lut í.

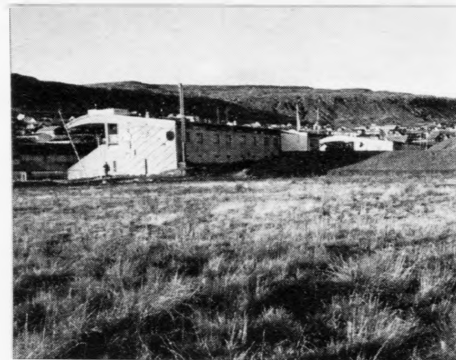
Fyri at koma til Gundadals, so havi eg ikki skil á, um rennibreyt eigur at vera ella ikki; men eg var sum fakmaður biðin um at meta um útgrevstur, spreinging o.a.

Fyrst av øllum kann eg siga, at eg neyvan havið sæð skjótari atburð, ið má vera ein sonn frøi fyri arbeidsgevaran, og skal einingin rennibreyt gerast, er hein framferðarhátur genialur at kalla; men er tað rætt, sum sigst, at býráðið nú játta milliónaupphæddir til at taka hetta fyrsta burturaftur fyri, við komandi rennibreyt

í huga, ja - so seta vit leitliga met molhugvanna.

Hetta tykist mær ikki sort orkymlandi, tí mangi kann ein siga um Pól Michelsen og Jógván Páll Lassen báðar, men byttir eru teir ikki, so eg bert ótta fyri, at forherðingurin er kominn upp í teimum, og at teir vælvita, at eftir hetta sama bragd teirra, sum tók óll á bóli, kemur einingin rennibreyt í hesum túndáratálinum og neyvan heldur í næsta - í hvussu er ikki í Gundadali.

Men skal sum frægast fáast burtur úr tí lítla, sum í

Skal rennibreyt vera kring Tórsvoll, ella skal einingin. Fólk eru ójovni á máli...

Føroyum er til taks, er henda mannagongd hin skeivasta, ið hugsast kann, tí tað eg á staðinum dugi at meta um, kundi kanska ein triðingur verið tikin burtur uttan spreinging og hóast tað mesta av grótinum er sera vánaligt, kann alt við skila planleggning nýstast til

ymiska ífyllu.

Tað, sum nú verður gjørt, er at líkna við nýggja hús, sum beint eftir við almennari peningajáttan verða tikin niður aftur fyri at spreingja út kjallararnar.

Heini Olsen

Herálvur Joensen, leiðari á Oljumáladeildini:

Avtalan leggur lunnar undir fyrstu útbjóðing

Við hesi avtaluni kunnu vit nú av álvara fara undir at fyrireika útbjóðing av føroyskum óki til oljuleiting. Leiðarin av Oljumáladeildini er feigin um úrslitið av samráðingunum

Herálvur Joensen her á tíðindatutlunum í Tinganesi mánadagin saman við Martin Heinsson, leiðara á Jarðfrøðissavunum. Teir báðir hava verið millum undirgangsmennin- ur at fáa Føroyum eina góða marknaðavtalu og ein skapadán útvikling á oljuokinum

JAN MULLER

- Eg eri væl nøgdur við tað markið vit hava fingið. Tað er bæði eitt gott úrslit í sær sjálvum og kanska serliga sæð í ljósi, hvussu torforar hesar samráðingar hava verið sigur leiðarin av Oljumáladeildini, Herálvur Joensen, sum eisini hevur verið við í samráðingunum.

Hann vonar, at málið fer at fáa eina sakliga og seriosa viðgerð, men dylur heldur ikki fyri, at tað er ikki so lætt at viðgera málið, nú ein so stóru partur av samráðingunum og innihaldinum í málinum hevur verið í trún- ad.

- Nu vomi eg, at folk má a. út frá teimum kortum, sum verða almánakunngjórd og út frá politisku undirtøkuni annars, fara at innstegja, at her er talan um eina góða avtalu.

Leiðarin av Oljumáladeildini er lættur um hjartað, nú tað loksins sær út til, at ein loysn er í ljósmála. Hann sigur, at tey fólkini, sum arbeida við oljumálum, hava við spenningi biðað eftir, at nakað skuldi henda í hesum máli. Tað hevur avgjørt ikki verið gott fyrni umstingina, at málið hevur drigið so nógv út. Nagga- todnin hevur gjørt, at starvsfólkini á Oljumáladeildini eru ikki sløppin til at gera alt tað, sum tey annars vordu sett til.

Herálvur Joensen viðgongur, at síðani seinasta stóra frágreiðingin frá Olju- ráðleggingarnevndini varð liðug í 1997 hava teir í ávísan mun ligið og andøvt, so tað er ein stóru lætti, nu ein avtala er í eygsjón.

Eisini sæð í oljuhøpi er hann sera væl nøgdur við úrslitið. - Okkara jarðfrøð-

ingar siga, at tað avgjørt eru stóru leiðir á okkara óki, sum kunnu vera áhugaverd- ar at leita á. So nú er tað upp til okkara at taka tey næstu stigi.

Avtalan ger, at fortreyt- urnar fyri at fara undir leiting nú eru til stæðar. Nú skal útbjóðingarmáfiarið í gongd, og har er tíðar- talan, at vit skulu bjóða út í heyst ella tíðliga komandi vetur. Og so má leitingin og serstakliga boring avgera, um vit einaferð gerast ein oljutjóð leggur hann aftrat.

Færri boringar til

Vit spurdu leiðaran av Olju- máladeildini, hvussu tað ber til, at oljufelag í dag tosa um at kunna raka við olju á Atlantsmótinum við tveim- um ella trimum boringum, ta tað vanliga verður sagt, at man rakar við olju eina ferð út av 10 boringum?

- Tað sær út sum um at man við nútíðars tóki og serstakliga 3D seismikki er forur fyri at avmarka vágan, aðrenn tú fer undir boring- ina, soleiðis at tað er meira sannlíkt, at tú rakar við, ta tú fer í gongd. Og tað eru einstok felag, sum nevna, at tey vilja eitt lutfall, sum er eitt til tveý. Tað er tað tey miða móti.

Merkir tað ikki, at krøv- ini vit kunnu seta oljufelagunum kunnu vera so mikið stórr?

- Tað er nakað um tað, men hinvegin er tað eisini so, at vágin hjá felagunum eitt nú í okjum, har basalt- fláirnar eru tjúkkar, er stór, tí tað er torført at siga nakað við vissu. Haraftrat kemur tað, at oljuvinnan neyvan er komn seg heilt eftir stóra prísfallið. Eisini er okkara óki avbjóðandi við djúpum vatni, streymi og hvørt av

sinum, so vit skulu eisini framhaldandi skilja oljufel- ogini uppa teirra egnu premissur. Men sjálvandi skulu vit eisini seta krøv.

- Men hvussu kemst tað nú at sita og kunna bjóða stór og speimandi óki út, ja eina hálsa Hvítsonu, meðan vit fyri bert stuttari tíð síðani søtu vit einum umstríddum óki, sum als ikki kundi bjóðast út?

- Tað er eingin ivi um, at í einum útbjóðingarmáfiari eru tað nu óki, id fyrr hava høyrð til ta Hvíta sonuna, og sum er just tað, id skal vekja áhugan hjá oljuíndáðinum. Tað er soleiðis sum fleiri av oljufelagunum hava sagt, at er Hvíta ókið ikki við í eini útbjóðing, so skulu tey gera eitt rættiliga lítt lop frá teimum leiðum tey kenna vestan fyri Hetland og inn á føroyskt óki, og harvið bleiv vágin stóri og hug- urin hjá teimum til at binda seg til eina alt úv keyjandi arbeidsskrá helst eisini avmarkaður. Hinvegin hovdu vit altíð roknað við, at vit foru at fáa ein stóran part av tí Hvíta okinum, og tað hava vit nú eisini fingið.

Hægri prísir, meira fram- komin teknifrøði, markið komið uppa pláss - skuldi verið ein rættiliga góð stóða hjá lykku á Oljumála- deildini nú, at ferid aftur til arbeid?

- Tað er ein heilt onnur stóðu enn kanska at skula gjørt seg til at skula stinga í sekkini, meðan marknaði- id fór til Haag í fimm ár. Hóast marknaðið nú tykist at verða loyst, so vil Herálvur Joensen feigin undirstrika, at hóast tey hava ynki at sleppa í gongd við útbjóðing ol., so hevur tað alla tíðina verið markna- máli sum er komið í

fremstu roð. - Vit hava ong- antið trýst á hvørki lög- mann, útannríkisráðið ella onnur fyri at skunda undir marknaðalið við aliti til oljuleitingar. Vit hava altíð verið greið vvir, at markið gekk framum oljuleiting.

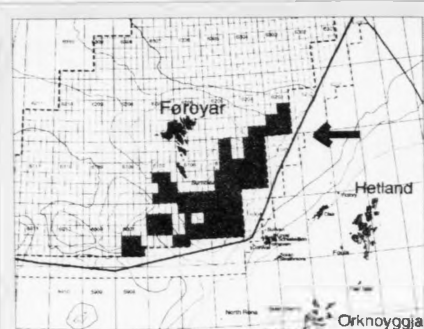
Uppa fyrispurning um bruk verður fyri meiri folki til at fyrireika útbjóðingina sigur Herálvur, at talan verður ikki um nógv fólk, fyri enn vit siggja, hvat kemur burtur úr útbjóðing- in, id hvussu nógvjar um- søknir koma, hvussu nógv loysi verða givin og hvussu stórt tal av boringum vit kunnu vænta á føroyskum óki komandi árin. So ætlanir eru ikki um at upp- byggja nakra stóra büro- krátska umsting, men heldur hava eina avmarkaða og væl kvalifiseraða umsting, sum er for fyrri at i- dentifisera teir avbjóðingar, sum vit koma at móta. Men tað er heldur ikki neyðtur- viliga soleiðis, at vit sjalvi altíð skulu sita inni við for- leikanum fyri at loysa teir avbjóðingarnar. Tað kann gott vera, at vit í onkrum fori muga heldur fara og læna okkum tann forleika, ta vit hava brúk fyri honum.

Um so er at bretar fegnir vilja hjálpa okkum við teirra vitan og royndum á oljuokinum, sum bretski ut- annríkisráðharrin eisini nevndi í brævi til lögmann herfyri, hevdi tað so ikki verið vnskilgt at fingið eina hjálpanð hand til ta fyrstu útbjóðingina á føroyskum óki?

- Hetta má vera ein pol- itiskur spurningur um, hvat samstary við ynksja, men ein av boðskapunum hjá landsstýrismanninum í olju- máli, ta hann motti sínum bretska mótparti í fjór, var, at Føroyar voru áhugaðar í at hava samstary við Bret- land, men marknaðsejman lá sum ein forðing. So nu tann forðingin er ruddað av veggnum kann eg myndi- mer, at man vil siggja possit- ivt uppa tað.

Nu bretar eftir øllum at doma hava givið seg so nógv í mun til upprunliga krav- id spurdu vit Herálv Joensen, um man ta kann tosa um vinnarar og taparar í hesi sak - kann man t.d. siga, at bretar eru taparar í hesum máli?

- Eg haldi tað er skeivt at seta málið upp soleiðis, at annaðhvørt hava teir tapt ella vit. Bæði partar hava vunnið nakað og fyri olju- leiting á Atlantsmótinum vuri hetta tað besta, sum kundi henda.

Við siggja strikuna fyri norðan vísir, hvur Mobil borar stítt frá markinum í lotuni. Hetta er á ultradjup- um vatni og heilt langt vekk frá kendu oljuleidunum

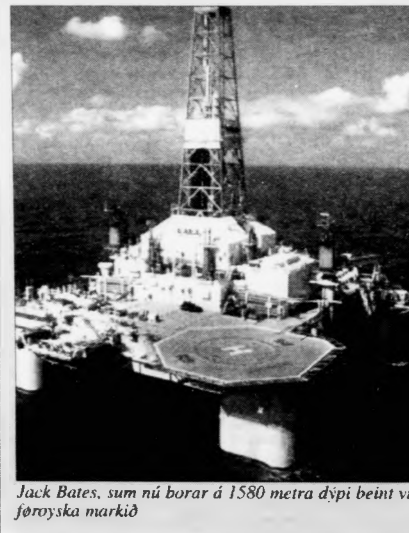
Mobil borar við markið

JAN MULLER

Stóra oljufelagið Mobil Oil fór fyri fátum vikum síðani undir eina sera spennandi og áhugaverda boring á djúpum vatni á Atlantsmótinum - ella rættari í teiginum 214, sum liggur heilt har norð- uri og heilt tætt upp at tí miðlinjumarki, sum nu er partur av avtaluni millum Føroyar og Bretland.

Ongantíð áður hevur verið borat á so djúpum vatni, 1586 metrar, í hesum okinum ella nærhend- is. Sosialurin fer upp lýst, at ætlanin er at halda fram við hesi boring í einar triggjar mánaðir, men at talan er um eitt »tight hole« tvs. at eingir upp- lýsingar verða latnir út til almenningin um úrslitið av boringini.

Borart verður við pall- inum Jack Bates, sum er kendur um okkara leiðir. Hetta er ein av teimum fáu boripallunum í heim- inum í dag, sum er forur fyri at bora á so djúpum vatni. Stóru eftirspurn- ingur er tí eisini eftir just hesum pallinum og verður hann at siggja í leið- unum millum Føroyar og Bretland í mong mong ár.

Jack Bates, sum nú borar á 1580 metra dýpi beint við føroyska markið

nú markið kemur enda- luga uppa pláss. Umfram- henda pallin eru kanska bara einir 3-4 aðrir pallar í heiminum, sum eru førir fyri at arbeida á hesum leiðum.

Dan Hayes, journalist- ur á oljublaðnum Euroil sigur við Sosialin, at stór- ur áhugi er millum olju- fólk hjá just boringini hjá Mobil, tí hon er í einum nyggjum óki og á sera djúpum vatni.

Hann sigur annars, at støðan í algtjóða oljuvinn- uni er heilt vend til fyrni- mun fyri eitt óki sum tað føroyska. Eftir at olju- prísirnir eru hækkadri mun- andi og eftir at tað tykist greitt, at markið millum Føroyar og Bretland kemur uppa pláss, vilja olju- feløgini nú í stóran mun vendi sær móti øllum hesum okinum og harvið eisini Føroyalæidunum.

- Eg haldi, at tykkara landgrunnur við hesum útviklingi er vorðin upp- aftur meira kappingarfor- ur við onnur óki í heimi- num, og hetta skuldi verið eitt gott tekin fyri eina tjóð, sum feigin ynksir at gerast ein av komandi olju- útjóðunum í heiminum sigur Dan Hayes.